

Către: Ministerul Muncii și Justiției Sociale,

Domnului Ministru Marius Budăi

De la: Senatorul Vlad Alexandrescu

Obiectul scrisorii: Raport moral asupra copiilor lăsați în grija statului

Stimate Doamnă Ministru Marius Budăi,

Raportul pe care vi l-am atașat este rezultatul unui demers pe care l-am întreprins, în calitate de Senator, în perioada ianuarie 2018 - aprilie 2019, demers prin care am documentat situația copiilor și a tinerilor instituționalizați în centrele de plasament din România și sistemul de protecție a copilului în ansamblul său.

Raportul descrie în amănunt centrele de plasament și spitalele de psihiatrie pentru copii pe care le-am vizitat personal, numeroasele discuții cu tineri și copii aflați sub diferite măsuri de protecție specială, punctele de vedere și recomandările experților și practicienilor cu care m-am consultat, precum și instrumentele de informare – majoritatea constând în întrebări și interpelări parlamentare - care mi-au servit la clădirea bazei factuale a raportului.

Cu referire specifică la situația medicală a copiilor instituționalizați, am solicitat și obținut informații la nivel național din partea tuturor direcțiilor de protecție a copilului privind situația medicală a tuturor copiilor aflați sub măsura protecției speciale, precum și informații privind școlarizarea copiilor din sistem în învățământul special și în cel de masă. M-am consultat de asemenea cu psihoterapeuți, pedopsihiatri, specialiști în educația copiilor cu dizabilități și sociologi, pentru a trage concluzii atât calitative, cât și statistice privind starea de sănătate a copiilor. Secțiunea 2.8 a raportului detaliază analiza dedicată acestei probleme particulare.

Raportul conține analiza pe care am realizat-o și concluziile la care am ajuns cu privire la ce se întâmplă, în fapt, cu cele peste 53.393 de vieți aflate sub măsura protecției speciale la nivel național. Raportul este, totodată, o mărturie despre realitatea nevăzută și necunoscută a copiilor crescuți în instituții de protecție, realitate pe care doresc să o aduc, spre conștientizare, în atenția societății civile și a instituțiilor abilitate ale statului român.

Adresa: Calea 13 Septembrie nr. 1-3, sector 5, București, cod poștal: 050711

Telefon: 021 414 11 11; 021 316 03 00; E-mail: vlad.alexandrescu@senat.ro

Recomandările formulate la finalul raportului pun accentul pe nevoia urgentă a unei reforme profunde a sistemului de protecție a copiilor astfel încât să-l facă într-adevăr capabil să-și atingă menirea esențială, aceea de a asigura copiii din grija sa suportul afectiv-emoțional, ocrotirea sănătății, educația adecvată, precum și cunoștințele și deprinderile pentru o viață independentă.

Având în vedere competențele și atribuțiile ministerului muncii și justiției sociale și ale ministerului sănătății, vă prezint în cele ce urmează recomandările și propunerile pe care le-am formulat în raport cu privire la situația medicală a copiilor instituționalizați, solicitându-vă, totodată să luați toate măsurile ce se impun, conform atribuțiilor legale, pentru implementarea practică a acestor recomandări și propuneri:

1. Acordarea unei atenții sporite copiilor mici în ce privește evaluarea, intervenția terapeutică precoce cu obiective care să vizeze formarea unui atașament cât mai securizant;
2. Creșterea nivelului de calificare/selectare a personalului de îngrijire printr-un program de evaluare psihologică premergător acceptării ca persoane de îngrijire pentru acești copii, cu protocol de evaluare periodică și criterii de excludere. Acest personal ar trebui, de asemenea, să parcurgă un program de formare, evaluare și susținere specific nevoilor copiilor care cresc în lipsa unei familii organizate, abandonați sau expuși unor traume precoce în timpul vieții. În legătură cu acest program de formare a personalului de îngrijire, este necesar un număr minim de ore de terapie individuală cu un psihoterapeut pentru înțelegerea factorilor de risc în practicarea meseriei. Personalul din centrele de plasament ar trebui să urmeze un curs de psihologia copilului, la care să primească toate informațiile cu privire la etapele de creștere și dezvoltare a copilului, precum și un curs de creștere și educare a copiilor;
3. Elaborarea de protocoale de îngrijire, stimulare cognitivă, susținere terapeutică și medicală, mai ales pentru categoriile mici de vârstă, atât prin activități individuale, cât și prin activități de grup. Cu cât copilul provine dintr-o familie/situație de viață mai

defavorizantă, cu atât intervenția precoce va scădea riscul de a evolua spre dificultăți/diagnostice grave mai târziu, precum și necesitatea unor scheme medicamentoase multiple;

4. Întocmirea și adoptarea de către toate DGASPC-urile a unui protocol general de evaluare și reevaluare periodică a copiilor;
5. Existența unor protocoale terapeutice pe fiecare diagnostic (de prescriere și de reevaluare). Reevaluarea de către medicii specialiști pedopsihiatri a tuturor cazurilor, mergând până la revizuirea eventuală a diagnosticului și adaptarea periodică a schemelor terapeutice pe baza unor controale periodice efectuate la intervale regulate de timp;
6. Echipele din centrele de plasament ar trebui să primească o formare de bază în psihoterapie de grup. Ca urmare, echipa centrului ar introduce în practica ei discuții săptămânale despre câte un copil, ca un fel de management de caz, din care să reiasă în mod specific trăsăturile distinctive ale fiecărei situații și măsurile de intervenție pe care echipa de monitorizare din centru le va lua, în fiecare săptămână, în beneficiul copilului. Asemenea echipe ar trebui să fie supervizate de un psiholog din afara centrului, cu formare în psihoterapie, iar la ședințele săptămânale ar trebui să participe tot personalul centrului. Această practică ar constitui și o psihoterapie de grup, dar și o supervizare de specialitate;
7. Obligativitatea ca toți psihologii din centrele de plasament să se înscrie în Colegiul Psihologilor, unde vor urma programe periodice de formare și training și vor obține drept de practică pentru a desfășura ședințe de psihoterapie. În cazul în care instituțiile de protecție specială nu au personalul necesar asigurării tuturor serviciilor necesare pentru intervenție psihologică și pedopsihiatrică, aceste servicii ar trebui externalizate.
8. Sistemul de protecție specială este netransparent. O parte semnificativă a datelor prezentate în acest raport, în special privind situația medicală a copiilor aflați sub măsura protecției speciale și privind școlarizarea acestora, au fost obținute în baza unor cereri repetate, pe calea întrebărilor parlamentare sau a interpelărilor. De cele

mai multe ori, răspunsurile autorităților au fost incomplete, cu omisiuni vădite și au venit cu întârzieri nejustificate. Or datele la care fac referire ar trebui să fie publicate din oficiu de către autoritățile responsabile, fără omisiuni și cu actualizări periodice. MMJS care ar trebui să colecteze și să publice permanent date despre copiii și tinerii din sistemul rezidențial, dar și familial, pentru fiecare județ: vârste, tipuri de dizabilități, probleme de sănătate mintală, unitățile de învățământ în care sunt școlarizați etc.

Vă solicit, totodată, să-mi comunicați măsurile pe care le-ați decis și acțiunile concrete pe care le-ați întreprins pentru a da eficiență recomandărilor și propunerilor de mai sus precum și rezultatele acțiunilor ministerului pe care îl conduceți.

Cu considerație,

Senator Vlad Alexandrescu